

Socialförvaltningen

Kerstin Larsson, Annette Marks
kerstin.larsson@boden.se
annette.marks@boden.se

Arbetsmarknadsdepartementet

a.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar - Nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga, A2016/01307/I

Sammanfattning

Bodens kommun lämnar följande synpunkter på rubricerad promemoria.

Sammanfattningsvis är det positivt med ambitionen att skapa ett enklare återsökningssystem för kommunerna.

Dock är schablonerna för drastiskt minskade till för låg nivå och försvårar ett kvalitativt mottagande och omhändertagande enligt socialtjänstlagens intentioner, för målgruppen ensamkommande barn och unga.

Justeringar krävs hos kommunerna utifrån den minskade inströmningen i landet men mer tid och framförhållning behövs för att kunna anpassa verksamheten efter nya förutsättningar. Tiden mellan promemoria 2016-06-21 och föreslaget datum för ikraftträdande 2017-01-01 är för kort. Det är orealistiskt att genomföra så omfattande förändringar i ett system som inkluderar gynnande beslut om insatser enligt lag, ekonomi, lokal och personal på ett par månader.

Det nya ersättningsystemet tar inte hänsyn till den lagstiftning som ligger till grund för socialtjänsten. Ålder och status för vistelsen i landet lyfts fram istället för de individuella behov som barnet/ungdomen har utifrån sin situation. Föreslagen ersättning syftar till antingen låg grad av omhändertagande alternativt den höga omhändertagandegrad som vård jämlikt LVU innebär. Den anpassade form av boenden med behandlingsinslag som finns idag går inte att driva med föreslagen ersättningsnivå. Detta bedöms ej förenligt med socialtjänstlagen.

Ökade krav på barn/ungdom att ta hand om sig själv medför risk för ensamhet, utanförskap och svårighet att ta sig in i det svenska samhället. Detta i kombination med det faktum att uppehållstillstånden blir tidbegränsade istället för permanenta medför oro och ångest inför framtiden för den enskilda ungdomen vilket kan medföra placering innan 18-årsdagen.

Den förslagna drastiska minskningen av ersättning kommer också att medföra risk att kommunerna ej har ekonomi för handläggare med inriktning målgruppen ensamkommande barn och unga. Det innebär en ytterligare belastning för den redan mycket ansträngda sociala barn- och ungdomsvården, vilket ytterst är en risk att barn och unga generellt inte får de insatser de behöver.

Förslaget innehåller många oklarheter som riskerar att ambitionen om minskad administration istället leder till motsatsen.

Kommentar per avsnitt

3.1

Ersättning motsvarande sju vårddygn istället för nuvarande system om 1 600:-/dygn avseende obelagda platser är en för låg summa. Det är mycket kostnadskrävande och praktiskt svårt att anpassa ett boende till att både öka och minska i volym i takt med inströmning av barn och utifrån barnens varierande behov av stöd och omhändertagande. Det är viktigt att kommunen kan erbjuda rätt boendeform redan vid ankomst. Om ej platser finns att tillgå direkt vid ankomst är kommunen ändå skyldig att finna en lösning. Det kan innebära att en ungdom går till en tillfällig jourplacering i avvaktan på annan lösning. Det i sin tur innebär bristande kontinuitet och otrygghet för ungdomen med flera onödiga byten av boendeform.

Idag finns i överenskommelserna med Migrationsverket angett vilken målgrupp som kommunen ska ta emot, kön och åldersintervall, vilket underlättar att anpassa verksamhet efter målgrupp. Framgår ej i promemorian om precisering av målgrupp ska förändras eller kvarstå.

Det är också otydligt vilken summa man avser med begreppet ”vårddygn” i ”sju vårddygn”. Vi har dock tolkat det som 1 350 kronor/dygn, men förtydligande krävs.

3.3

Schablonersättning med 52 000 kronor täcker inte kostnader för utredning, god man, transport, ersättning för särskilt förordnad vårdnadshavare eller tolkarvode. I schablonen inräknas utrednings- och uppföljningskostnader för socialsekreterare, ett tidskrävande och omfattande arbete. En utredning med uppföljningar är en tidskrävande process. Flertalet av de barn/unga som kommer är i en komplex situation med svåra händelser och trauman både från hemlandet och från resan till Sverige. De flesta har upplevelser av en stor ensamhet och saknad av sina anhöriga.

Övriga kostnader som krävs för att säkerställa trygg och säker handläggning som till exempel administrativt stöd, handledning och kompetensutveckling är inte beaktat .

Transport från södra Sverige till Norrbotten är kostnadskrävande då det rör sig om ca 100 mil enkel resa från Stockholm och ca 150 mil från Malmö.

Uppdraget som god man/särskilt förordnad vårdnadshavare är omfattande och tidskrävande. Förutom arvoden har kommunerna både handlednings- och utbildningsansvar för uppdragstagarna.

3.4

Att sänka ersättningen från nuvarande 1 900 kr/dygn till 1 350 kr/dygn betyder att ersättningen blir för låg för att driva boende/placering med stödinsatser för ungdomarna baserat på individuella vårdbehov.

Vår bedömning är att den placeringsform vi har idag är väl anpassad för merparten av målgruppen. I förslaget ges bland annat familjehemsplacering som ett alternativ. En komplikation är bristande tillgång till familjehem generellt och speciellt för ungdomar i övre tonåren. Att tillskapa egna boende med stöd försvåras av bristande tillgång på lägenheter. Även här krävs rimlig förberedelsestid för kommunerna för att tillskapa alternativa lösningar.

En annan komplikation som inte beskrivs tydligt i promemorian är hur/vem som avgör om vårdinsats enligt SoL är att jämställa med LVU-vård. Om en ungdom med omfattande vårdbehov behöver vård i HVB- hem och lämnar samtycke till detta krävs inte LVU. Ska Migrationsverket ha ett eget system för att "värdera" om vården är att jämställa med LVU för att fastställa ersättning till kommunen? Förtydligande behövs.

Oavsett hur detta ska administreras finns risk för ökat antal ärenden enligt LVU vid behov av mer ingripande vårdinsatser.

3.5

Enligt förslaget blir det ålder framför individens behov som styr omfattning av vården. Det är inte samstämmigt med socialtjänstlagens intentioner. Till exempel, en 17-åring som är placerad på grund av vårdbehov och vid 18-års ålder har ett fortsatt vårdbehov, där får kommunen inte rätt till ersättning för placeringskostnaden om vårdbehov är mindre i omfattning än vad LVU anger.

På sikt innebär det en risk för att många far illa och att integrationen försvåras. Vård som inletts före ungdomen fyllt 18 år och inte kan ses i ett längre perspektiv är inte samhällsekonomiskt försvarbart.

Målgruppen barn/unga befinner sig i landet utan egen familj och socialt nätverk och är ofta i en mer utsatt situation än andra 18-åringar.

Bodens kommun har en mycket stor Migrationsverksförläggning i omfattning, speciellt i förhållande till kommunstorlek. Om 18-åringar ska hänvisas till Migrationsverkets förläggning torde det innebära att många ungdomar både från Boden och andra kommuner hänvisas till Boden. Ungdomen byter både kommun och boendeform vilket kommer att ge konsekvenser både för den enskilda ungdomen och för kommunen som helhet.

Det finns inget sagt i förslaget om eventuell anpassning av nuvarande Migrationsverksboende för gruppen nyss fyllda 18 år.

De flesta ungdomar fortsätter i gymnasiet efter flyttning till förläggningsboende. Det ställer stora krav på kommunen vad gäller tillgång till platser i gymnasiet vilket också medför stora kostnader för kommunen, som ej täcks av schablonersättningar enligt förslaget. Det faktum att antalet som behöver studieplats inte är känt i förväg gör frågan än mer komplicerad.

3.6

Ersättning med 750 kr/dygn utgår till dess studiehjälpen upphör, det vill säga till vårterminen när man fyller 20 år. Dessa ungdomar kan därefter få försörjningsstöd som kan återsökas men eventuella vårdkostnader kommer inte att täckas. Förslaget innebär en merkostnad för kommunen då merparten av ungdomarna med stor sannolikhet kommer att behöva ytterligare stöd av olika slag.

3.8

Enligt förslaget kan ersättning utgå för faktiska kostnader för placering enligt LVU eller för vård med stöd av socialtjänstlagen för de som har motsvarande vårdbehov. Den extra ersättningen utbetalas inte om kommunen redan fått schablonersättningen för perioden.

Förtydligande krävs gällande hur den frågan ska hanteras administrativt. Ska kommunen avsäga sig schablonersättningen i förväg eller ska saken hanteras på annat sätt? Oklart i promemorian.

Kerstin Larsson
Verksamhetschef
Individ- och familjeomsorgen

Annette Marks
Teamchef
Team Mottagning